

Волинські Акорди

НИКОДИМ ЛУК'ЯНЧУК

НИКОДИМ ЛУК'ЯНЧУК

ВОЛИНСЬКІ АКОРДИ

(Збірка оповідань і віршів)

GOSPEL PRESS
BOX 1331
SASKATOON, CANADA

1951

САСКАТУН

КАНАДА

НАКЛАДОМ АВТОРА.

Можна набутти від:

Rev. N. Lukianchuk,
R. T. 3, Box 246,
Kenosha, Wis., U. S. A.

Printed in Canada by
The Gospel Press, Saskatoon, Sask.

“ВОЛИНСЬКІ АКОРДИ”

Корінь слова “акорд,” в латинській мові, означає “серце,” а саме значення цього слова представляє собою гармонізацію - мелодійність звуків. “ВОЛИНСЬКІ АКОРДИ,” — це гармонізація на струнах серця та душі того пережиття, якого прийшлося зазнати Никодимові Лук'яничукові, доволитньому Баптистському проповідникові Слова Божого, під час його духовної праці на своїй рідній Волині, та в Галичині.

В цій коротенькій збірці оповідань та віршів, що час від часу були надруковані в різних часописах, як на Рідних Землях, так і на еміграції, а деякі з них появились окремими брошурами й численно розійшлися поміж нашим народом, Ви знайдете також й акорди душі-серця нашого народу. Наш український народ постійно-стихийно пралне-тужать за правдою, за свободою, за душевним кормом, — і раз знайшовши це все у Слові Божім, життям за то готовий заплатити. З другої сторони, Ви тут побачите те страшне спротивлення до святого світла Слова Божого, що різні ворожі сили завжди потрафлять захитити поміж кожним, — а при тому, й поміж нашим духовно-вбогим народом.

Так як колись в грецькій митології, найслабший подих вітерця через чарівні струни Аеолської Арфи появляв дивні та солодкі мелодії, так, віримо, що й читання “ВОЛИНСЬКИХ АКОРДІВ” Никодима Лук'яничука зродить в кожному широму, чутиловому українському серці, видіння, без якого “народ йде в розтчі,” — видіння, без якого народ гине, — видіння, духовного пробудження й на наших українських землях.

Я. Гомінюк, M.A., B.D.

Никодим Лук'янчук

I.

Стоїть українська біленька хата, а коло неї клуня, хліви й гарна доріжка, висипана пісочком і дрібним камінням. Навколо був великий пліт, зроблений із свіжого ліщинового хворосту й покритий новою соломою. Біля воріт знаходилася криниця з високим журавлем. Це все належало до Дмитра, який почувався щасливим, що придбав таке гарне господарство та став найкращим господарем у селі Зелений Луг. Всі люди казали: "Коли хочеш бути добрим господарем, то піди до Дмитра й навчися від нього, як треба господарювати, а тоді зможеш сказати, що ти господар".

Була спокійна сонячна неділя. Біля воріт стояв Петрусь і, спершись на ворота, дивився на просторі левади. Ген-ген далеко блищала річка. Прудка вода бігла, виблискуючи на сонці. Верби тількищо починали випускати зелені листки, а між лататтям плавали жовто-зелені гусенята. Старий гусак ходив навідалі і, мовби він мав людський розум, пильнував гусенят. Недалеко бавилися дівчата-пастушки, співаючи мелодійні веснянки. Вони були вбрані в по-мистецькому вишиті сорочки й весело гуторили між собою.

Нараз щось сталося, бо гусак підніс голову й почав голосно кричати: ге, ге, ге, ge!.. В цю мить дівчата перестали співати й у великому

поспіху побігли до гусенят. Гусак, як добрий вартівник, дав їм знати, що небезпека близько. І дійсно, дівчата зобачили шуляка, що високо кружляв у голубому небі. Він розставив свої крила і, завертаючись великим кругом, шукав собі на землі якоїсь здобичі. Замовк голос дівчат і все навкруги затихло.

Парубок Петрусь, стоячи біля воріт, говорив сам до себе: "Яке то все гарне на світі, а люди кажуть, що Бог не існує. Коли б не було Бога, то хто міг би створити таку красу? Зелена трава, дятаття, річка й ці просторі чудові левади... Розкішні верби й вільшина щось шепочуть між собою, по безмежному небі кружляють весняні хмари, а під ними — сизокрилий яструб... І який маляр міг би змалювати таку картину природи, повну невимовної краси й чару? І чи ж можна повірити, що Бога нема? Ні, ні, ніколи не повірю в те! Бог існує, це Він створив все те, що ми бачимо. Наша українська весна й її мальовнича природа — це переконливі докази того, що Бог є й утримує Своєю добротою весь всесвіт. Так, Бог існує, Бог Великий і Сильний!"

З додици йшов молодий парубок Михась. Він, підкотивши свої колошви, з поспіхом ніс на плечах блискучі чоботи. Михась прямував до села Підлісці на Богослуження. Побачивши біля воріт Петруся, він ще здалека почав його вітати:

— Добридень, Петре! А чого ти так стоїш і дивишся на левади?

— Доброго здоров'я! — відповів Петрусь. А ти куди ж так поспішаєш?

— Та на зібрання в Підлісцях. Мушу спіши-

ти, а то спізнюся. Наші вже всі пішли. Підуть ось так навпростець, то ще встигну. Сьогодні там буде проповідник із міста, то цікаво послухати.

— Що ж то за зібрання? — запитав Петрусь.

— Та хіба ти не знаєш? Зібрання баптистів. Люди звичайно називають нас "штундами". Ми віримо в Бога, віримо, що Він Своім могутнім словом створив цю чудову природу, сучасну весну, наші українські степи й левади та взагалі весь всесвіт. Він є Господар всього на землі, а також і нашої душі... Ти ще ніколи не був у Підлісцях, а добре було б, щоб колись пішов... Але я мушу вже йти. Ще нап'юся води з вашої криниці.

Високий журавель голосно заскрипів і Петрусь витягнув повне відро чистої й холодної води. Михась, п'ючи воду, все приказував, що такої доброї води годі знайти в цілій околиці, а при тому думав, як би то розпочати розмову з Петрусем і засвідкувати йому про Христа. Аж ось Петрусь закріпив у Михася під рукою книжку та спитався:

— А що це в тебе за книжка під рукою?

— Так це Біблія-Боже Слово.

— Слово Боже? — повторював здивований Петрусь. — Хіба ж Слово Боже існує на землі й чи людям можна його читати?

— О, так, — відповів Михась, — Господь говорить, щоб ми прослідкували Писання, бо через нього ми хочемо мати спасіння, вічне життя.

Тут розпочалася оживлена розмова двох парубків. Михась розгорнув Біблію й почав читати Святу Євангелію від Івана: "Коли б ти знала дар Божий, і Хто той, що говорить тобі: «Дай напитись Мені», — то ти б у Нього просила, і

Він дав би тобі живої води”.

Він, спершись на цебрини криниці, читав Слово Боже рядок за рядком, а Петрусь уважно прислуховувався до тих святих слів. У своїм житті він ще ніколи не чув чогось подібного. Це ж Божі слова!

Михась перечитав майже цілий розділ і довго говорив Петрусеві про живу воду та про спасіння в Христі Ісусі. Нараз зірвався, подякував Петрусеві за воду та, стискаючи йому руку, сказав, що він мусить іти, бо їй так вже буде запізно.

— До побачення, Петре! Колись ще зустрінемось, то я тобі більш розкажу про Ісуса. До побачення!

— А може б ти відпустив мені свою Біблію? Заплачу тобі, скільки захочеш. Ми з батьком щонеделі будемо читати її. Га? Відпусти!

Але Михась не міг відпустити своєї Біблії, бо їй сам недавно придбав її з великим трудом. На щастя, він мав у кишені кілька поодиноких Євангелій від Матвія й Марка, що їх і дав Петрусеві.

Парубки попрощалися. Петрусь пішов з Євангеліям до хати, а Михась стрілою помчався в напрямку Підлісців.

II.

Старий Терешко, дід Петруся, сидів на призьбі та грівся в каскаді сьєва сонця. Він байдуже вдивлявся в синю весняну далечинь і навіть не помітив, як курчатка прийшли до нього й почали клювати великий палець босої його ноги. Його не обходило нічого в світі. Аж коли прибігло маленьке чорне цуценя та вхопило його

го кашкета, що лежав на соломі, тоді дід зірвався, догнав його, дав йому пару прутів, а опісля знову присів на призьбі.

На подвір'ї голосно квоккала квочка, скликаючи своїх курчаток до пшона, що його тільки розсипала Параска. В недалекому гаю заливався чарівним співом соловейко, а з села долітав бадьорий спів молоді, яка згромадилась на греблі біля млина.

Під старою з дуплами кислицею сидів Петро й уважно читав Євангелію. Він умів швидко читати, а тому за короткий час перечитав Євангелію від Матвія й тепер почав читати Марка. Все тут написане невимоно захоплювало його. Хлопець із великою жадобою читав і сам до себе говорив: “А для чого наш священик не велить людям читати Святої Євангелії? Тут така гарна наука. Без сумніву, тут записані Слова Самого Бога, як про це казав Михась. І де він роздобув таких гарних книжок?...”

Старий Терешко, добре нагрівшись, забавив піти в холодок під кислицю й собі присісти біля Петруся. Сам він не вмів читати, але його цікавило, що то Петро так завзято читає. Він прийшов і сів на траві.

— А що то ти, Петре, читаєш?

— Євангелію читаю, діду. Дуже гарно тут все написано й мені дуже подобається. Чи ви чули колинебудь про неї?

— Євангелія? — здивовано проказував дід. — А де ж то ти її взяв?... О, то книжка, сину... Я чув про неї, але треба знати, чи то правда Євангелія. А може ти “штундю” хочеш бути? Га?... Небезпечно, сину! Будеш жаліти. Щоб бути “штундю”, то треба мати багато терпеливості, а в тебе її не достає, Петре... Я знаю те-

бе. Не витримаєш... Хочеш, то я оповім дещо про "штундів", бо я, коли був ще юнаком, працював на Запоріжжі. Там було поважне число "штундів", але життя їх було гірке. Бувало, нам приходило до голови заповідати "штундам" якусь шкоду. І так ми ходили в поле й батогами викошували їм гречку. Витолочимо їхнє жито, наші коні випасали конюшину, але нам за це нічого не було, бо то, мовляв, "штундівське". А твій батько господар, і якщо ти таким станеш, то не стерпиш, щоб тобі хто робив таку кривду. Також я пригадую, як у Київщині арештували одного "штунду" за те, що він не молився до образів і не хотів ходити на сповідь. Його дуже били, вкинули до в'язниці, а нам наказали розшарпати його солом'яний дах. Згодом його вислали на Сибір. Тому бути "штундою", то треба мати багато терпеливості. А ти, Петре, не витримаєш. О, ні, я тобі кажу...

Терешко говорив, а Петро ніяк не міг зрозуміти, чому власне люди ненавидять тих, хто читає Євангелію. Він якраз мав розгорнену Євангелію, де були такі слова: "Блаженні чистого серця, бо вони будуть бачити Бога". Ці слова особливо запали в його серце й він знав їх вже майже напам'ять. Блаженні чистого серця... Петро прочитав їх Терешкові, а потім закрив Книжку та прислуховувався далі до оповідань діда. За коморою в ліщині співав соловейко, а над черемхою табунами кружляли хрущі.

Того вечора Петро пішов на спочинок. Цим разом перед сном він схилився в клуні на солом'яний дах і довго молився. Він просив, щоб Господь зробив його таким щасливим, як Михайла, та щоб дав йому чисте серце. Це була перша молитва Петра. Він молився простими словами й

чув, що від того йому так добре й солодко стало на душі.

**

III.

Ще сонце не сходило, а надворі почав моросити дрібненький дощик. Скрізь було повно праці, але дощ нікого не пускав на поле. Він кропив на зелені дерева в саду й великими краплями стікав із солом'яної стріхи в підставлені під хатою відра. Петро сьогодні також не пішов до роботи. Тільки накосив коням люцерни, а опісля знаходився в хаті. Відпочив у хаті також і старий Дмитро. Він зовсім не журився дощем, знаючи, що це спливає на землю не вода, а золото з самого неба. Вже давно був потрібний такий дощ. Дмитро лежав на ослоні, високо заложивши ноги на бильце ліжка. Параска, мати Петра, сиділа біля куделі й увесь час щось ворчала. Сьогодні вона чогось особливо була невдоволена. Нарікала на дощ, на сусідів, на Дмитра, а вкінці причепилася й до Петра.

— Ти, "штундо", через тебе сьогодні й мені немає спокою! Кожен питає й питає про тебе, ото вже клопіт на мою бідну голову... Навчився читати і, коли б була знала, то ніколи не пустила б тебе до школи... Навчився на сором і ганьбу батькам! Виродок!

— Та чого бурчиш, стара? — відізався з лавки Дмитро. — Нехай читає, що тобі це шкодить! Красти не йде, а що хлопець любить сидіти при книжці, то в цьому немає нічого злого. Ось може колись буде ще старшиною. Не бур-

чи, а пряди тихо! Сама робиш у хаті дерезу...

Параска плювала в прядиво й виводила назад себе довгою ниткою. Петро сидів коло стола й читав. Михайло передав йому якусь брошурку з гарними віршами. Петро вже кілька днів читає її в вільні хвилини від роботи.

— Читає і, мов турок, не обізветься. Хоч кілки теши йому на голові — продовжувала Параска. — Людські хлопці десь ідуть, веселяться, а то здурів син... Але чекай, щоб я так здорова була, що спалю цю "штундівську" книжку, а тобі голову поб'ю. Нащо мені нехрист? Геть туди до тих Підлісців, а мені не треба перехрестнів у дворі...

Параска вже не прядла, а бігала по хаті, шукаючи за чимсь.

— Ти сядеш, чи ні? — сердито сказав Дмитро. — Сядь, а то посаджу, тоді не зхочеться тобі більше. Що вже знову прийшло до голови? Давно сварилася, чи що...

Але Параска не слухала. Вона метнулася по хаті, щоб щось схопити, але нічого не знайшла. На вікні лежало кілька курячих яєць і Параска, схопивши одне зо злости, жбурнула ним на хлопця. Петро відхилився, а яйце розбилосся й потекло великою плямою по стіні. Хата наповнилася неприємним запахом, бо це був бовтун із невиседжених квочкою курчат. Дмитро схопивсь із ослона й пустився до Параски, але вона миттю вибігла надвір, а там через городи й до священика:

— Отче духовний, допоможіть, бо біда. Син мій здурів!..

— Син ваш, кажете, здурів? А що ж він робить?

— Та нічого такого, отче духовний, але бу-

вало, був, як людина, а тепер не відомо, що сталося з нього. Перше, як небув ще тим "штундою", то був пильним і добрим хлопцем. Не встигну ще слова сказати, як він мені десять. Тепер мовчить, хоч кілки теши йому на голові. Здурів та й годі... Рятуйте, отче духовний!

Священик взяв кропило, воду й разом із Параскою пішов через городи до дому Дмитра. Прийшли саме тоді, коли Дмитро обшкрябував на стіні розбите яйце. Побачивши священика, він зникнув і став спокійно біля стіни. Священик, переступаючи поріг хати, говорив: "Свят, свят еси..." Він підніс кропило і Дмитро почув, як кілька крапель холодної води впали йому на обличчя.

Петро стояв біля печі й думав, що коли свят, то навіщо ще святити. Він підступив до дверей і непомітно вийшов надвір. Пішов за клуню, присів на пеньку й низько опустив свою зажурену голову. Вітер гойдав гиллям дерев і стрясав на траву грубі краплини дощу. Петро аж тепер зрозумів, що правду говорив йому дід: "Для того, щоб бути "штундою", то треба мати багато терпеливості". Так, то була щира правда. Він тільки тепер це належно зрозумів.

Від того дня розпочалося для Петра велике переслідування й випробовування.

**

IV.

Був вечір. На небі світилися зорі, а в саду десь співала пташка. В Дмитровій хаті панувала тишина, бо хоч усі були вдома, проте ніхто

один до одного нічого не говорив. На стіні блимала закопчена лямпа, а десь за піччю голосно цвіркотів цвіркун. В снігах почувлися чийсь кроки.

— Добривечір, Дмитре! А чого ти так зажурився? — промовив сусід Перепелиця, переступаючи поріг хати. — Бачу, щось ти задумався кріпко... О, й Петро тут! Читаєш, синку? Так, так, читай і набирайся розуму, бо дуже погано жити в світі, нічого не знаючи. Нехай тобі Бог допоможе, Петре! Наші проводирі віками тримали нас у темряві, а тому ми ще й досі в неволі. Хто й не хотів, то їздив на нас. Навіть такі малі мадари й ті знущалися над нашим народом... Чи ж не так, Петре?

Перепелиця положив кашкета на стілці та присів недалеко Параски.

— А ти, Параско, чого так задумалася? Виглядаєш дуже виснаженою, немовбито недавно повернулася з далекої дороги. Га, що з тобою?

Параска запобігливо подивилася на сусіду й не мала що відповісти, знаючи, що Перепелиця не прийшов надармо. Він напевно знову про щось почув, а тому й прийшов тепер, щоб трохи пожартувати й посміятися. Така вже була його вдача. Дмитро також добре знав Перепелицю й його уподобання трохи покенкувати з людей.

Перепелиця зміряв хату очима й, показуючи рукою на стіну, зачіпливо сказав:

— Дивися, Дмитре! Щось сталося з твоїми святими, бо на язиці змія щось засохло... Там на образі святого Юрія, бачиш?

Дмитро тільки тепер помітив, що на стіні й на образах позісталось трохи вчорашнього розбитого бовтуна. Проте він не хотів, щоб Перепелиця довідався про непорозуміння між Парас-

кою та Дмитром. Це їхня родинна справа й кому до того яке діло? Тому він почав відводити Перепелицю від його думок, обираючи іншу тему розмови. Параска також сиділа біля куделі, але верегено чогось ніяк не хотіло крутитися в її руках. Вона плювала в свою пряжу й чула, що вже їй слини не стає для цього. Сьогодні вона так була в поганім настрої, а тут ще й цей Перепелиця прийшов, щоб глузувати з них.

А Перепелиця роздував даліше:

— Кажуть, що в жінки волос довгий, а ум короткий, але це неправда. Буває так і з мужчинами. Вчора я бачив, як наш духовник біг городами, а перед ним собі бігла якась жінка. Хто це був, то я не пізнав, але цікаво мені знати, чого вони так бігли й куди. Мовби стежка за ними горіла.

Перепелиця хотів показати, що він не пізнав Параски, але вона вже добре знала як його, так і те, що він хоче посміятися з неї. Вона прядла куделю та все споглядала в той бік, де сидів Дмитро. Йй ніяково було те все слухати, але що ж мала робити? Перепелиця не буде гніватися навіть і тоді, коли б вона вигнала його з хати. Він вже мав таку вдачу. Дмитро, щоб оборонити жінку, почав вступатися за неї.

— Знаєш, Перепелице, вчора ми мали маленьке непорозуміння через нашого Петра. Господь дав нам доброго сина. Він почав ось читати Євангелію, а це не подобається Парасці. Тому вона вчора попросила духовника, щоб він прийшов до нашої хати зо святою водою та врятував Петра від його думок і заборонив йому читати Євангелію. А про мене, як собі хоче. Він вже великий і що хоче, хай робить, аби тільки не йшов красти й був добрим господарем.

Другі ось сидять по шинках, а він читає Біблію. Нехай читає. То гарна книга й нічого там поганого не пише.

Перепелиця жажнувся.

— То він читає Біблію? ... Кажуть, що то дуже небезпечно таку книжку читати, бо хто перечитає всю Біблію, то може навіть зійти з розуму.

— Я не знаю — відповів Дмитро, — але він читав мені учора і то такі гарні, прегарні слова. Петро не боїться, що за це його можуть посадити до в'язниці, бо в Біблії написано, що й самого Христа гнали й переслідували. Так там написано.

Перепелиця здивовано дивився на Петра, а опісля сказав:

— Так, але я чув, Дмитре, що наш священник хоче покликати свого місіонера на дебату та вилучити твого Петра з церкви й доказати, чия правда. О, тоді буде цікаво послухати, все село прийде на таку дебату. Вже всі знають, що твій Петро читає Євангелію.

Параска зірвалася з лавки.

— А що я не казала, що таке ще може бути? І всьому тому ти винен, бо коли б ти був спинив сина, то до такого б не дійшло. Тепер на сором тобі старому маєш відступника й роби з ним, що хочеш. Він не мій син! Не хочу його більше знати... Штунда! Геть з моєї хати, щоб очі мої тебе не бачили!...

Параска пустилася до Петра, але Перепелиця перейшов їй дорогу.

— Перестань, Параско, бо як розсердиш Дмитра, то потім можеш жаліти. Не дуже так обстоюй того священника. Я тобі кажу, що він твого Петра не заговорить. Священик знає, що коли покличе місіонера й той Петрові нічого

не докаже, то вся молодь піде за Петром в "штунди". А вони того дуже бояться. Перестань і йди ось там, сядь біля куделі та пряди... Так...

Петро сидів біля стіни на ослоні. Коли мати знову сіла, він сказав:

— Ви кажете, дядьку, що вся молодь піде за мною. Я не хочу, щоб вони йшли за мною, а краще нехай вони йдуть за Господом. Я сам ще не прийняв хрещення, а вони прозивають мене вже "штундою". Чого вони хочуть від мене, то я й сам не знаю. Хіба це погано, що я читаю Біблію, Слово Боже?

Параска з сердитим обличчям далі пряла за куделею. Дмитро стояв біля столу, а Перепелиця почав збиратися додому. Петро відчув якийсь великий тягар на серці. Він ніяк не міг збагнути, чого такий недобрий світ і його ж таки рідна мати. Він хоче служити Богові, а вони того не розуміють. Петро силкувався стримати сльози, що немовби самі запрошувалися скотитись по його сумному обличчю. Йому так хотілося в ту хвилину помолитися, але тут у своїй хаті небуло на це місця. Він хотів запросити до молитви й Перепелицю, але що б сказали на це батько й мати? Як відважитися? ... Петро борюся в своїх думках, а потім сказав:

— Дядьку Перепелице, може ви хочете разом зо мною помолитися, бо мені щось так важко на душі. Ось дивіться, моя рідна мати, і та мене цурається, що я рішив іти за Господом...

Перепелиця не знав, що на це відповісти.

— Та, по-твоєму, я не вмю молитися, а вдома я також вже досить давно не молився. Не зважаючи на все, Петро став на коліна й почав голосно проказувати молитву; він молився за свою

маму, тата й сусіда Перепелицю. Потім благав Господа за своє село, а зокрема за священника, щоб Всевишній відкрив йому Свою правду. Молився також за всіх людей. Він просив у Бога сили на життєвій дорозі, щоб могти без страху й вагання йти за Господом.

Перепелиця стояв коло дверей, мняв у руці кашкета, а Дмитро зажурено дивився у вікно. Мати тихо плакала...

Усю ніч не міг Петрусь спати. Щось його хвилювало й непокоїло. Прислухаючись до голосу свого серця, він вставав з ліжка, падав навколiшки й палко молився. Тоді серце його виразно казало, що його очікує якесь лихо, хоч, правда, годі йому було збагнути яке.

Рано-вранці, як тільки на світ благословилося, Петрусь встав і почав поратися на подвір'ї: дав коням оброку, позамітав і приготувався до праці в полі. Опісля пішов до клуні, щоб там у тиші помолитися.

Та не встиг він ще стати на коліна й як слід скупчити своїх думок, як раптом з'явилася його мати, стара Параска, та й почала своє... Передусім вона заголосила й почала нарікати на свою гірку доленьку, що їй судилася від такого ледачого й дурного сина. Коли ж Петро, не звертаючи уваги на голосіння матері, продовжував свою молитву, вона почала проклинати й лаяти його найгіршими словами. Коли й це не помогло, Параска почала шпурляти на сина різні малі речі, що були під рукою. Але Петрусь, неначе затався, уперто стояв на колінах і просив Господа, щоб Він Сам допоміг йому витримати цей напад і спокусу.

Знесилена криком і проклинами Параска виладувала останки свого гніву в страшних лай-

ках. Розплювалася, заслинилась і пішла геть... Петрусь із великим болем у серці сів і довго був нерухомий, виснажившись боротьбою, що відбувалась у його душі. Навіщо він властиво терпить ці наруги й спокуси? Чи не краще було б покинути рідний дім, де всі його ближні стали запеклими ворогами, та й піти собі в світ-заочі... Адже ж і Слово Боже говорить, щоб "відійти від зла та творити добро!" Та в цей самий момент йому приходили на пам'ять інші слова Божої Книги, що радили терпіти, не втікати від переслідувань, встояти аж до кінця, бо ж "хто витерпить до кінця, той буде спасений". І тоді знову якийсь голос промовляв до нього: не штука втікти від неприємностей і небезпек, але встояти й не захитатись у боротьбі з неправдою...

Так, перемогти... Це добре казати — перемогти. Але скільки треба терпіти? Чи ж то може людина без кінця так страждати? І тоді той самий голос ніби говорив йому, пригадуючи слова апостола: "ви ще не до крови терпіли". Гмм... , значить треба терпіти аж до крови. Думка за думкою перебігали в його голові, і він не міг собі дати ради з тими думками, не міг відповісти на всі питання, що повставали в його душі. Тоді раптом пригадалися йому слова Спаса, що злого духа можна позбутися тільки за допомогою посту й молитви. І Петрусь вирішив увесь день провести в молитві й нічого не їсти.

Так він і зробив. Працюючи в полі він увесь час молився й нічого не їв. І що нижче сонце схилилось до заходу, то якийсь усе більший спокій спливав у душу Петруся. Хоч, правда, ранішня тривога остаточно ще не вступилась,

бо він не тільки передчував, але й був переконаний, що з ним станеться якесь нещастя, — то проте в середині його зросла якась могутня сила, що давала йому відвагу не тільки спокійно очікувати того нещастя, але й бажати, щоб воно вже якнаскоріш сталося. Всім своїм еством він відчував, що з ним тепер Христос, і тому не лякався нічого на світі.

Коли настав вечір, Петрусь повернувся від праці додому. Він нічого не хотів їсти й Параска дивувалася цьому. Думала собі, що коли ще більш зголодніє, тоді сам запитає про їжу. Але, навпаки, син поробив усю домашню працю й почав вибиратись кудись, нічого не згадуючи про їжу.

— Може б ти той, як його... може б з'їв щось, — запитала вона суворо.

— Ні, дякую, їжте самі! Я не буду їсти.

Параска достоменно знала, що син відучора нічогісінько не мав в устах і перелякалась. Як же це так? Адже ж можеш померти! А хто ж тоді буде працювати й мене, Параску, годувати? А потім... якже це так? Адже ж без їжі не можна! Адже ж, навіть псові дається щодня їжу. А то ж таки людина... син мій, моя дитина...

Параска зажурилася...

— Петрусю, синю мій, як то можна? Ти ж голодний!

— Раз сказав вам, що не їстиму, то й годі. Не згадуйте більш нічого про їжу, не їстиму! — сказав він не сердито, а цілком спокійно, проте становче й рішуче, як ніколи досі.

У Параски неначе щось обірвалося всередині. Вона раптом почувалась такою слабою, маленькою й безрадною. І коли Петрусь вийшов на вулицю, прямуючи рішучим кроком на край

села до річки, — то вона довго дивилась услід за ним. Перший раз за останні минулі роки в її душі з'явилося дивне почуття, якого вона не знала досі. Це був жаль і розпука душі: "навіщо кривдила сина, для чого довела його до такого стану, чому не впростила його щось з'їсти... І дивлячись на постать сина, що все віддаючись, зменшувалась, Параска раптом подумала, що вона востаннє бачить його, що вже він ніколи не прийде під вікно й не скаже лагідно й ніжно: "Мамо, мамцю, відчиніть!" І Параска, опершись на пліт, тремтіла всім тілом і гірко ридала...

А Петрусь рівною та спокійною ходою простував до річки. Незабаром вступив до левади. Над ним лагідно зашелестіло листя берез і дубів. Струмок дзюрчав по камінцях, розповідаючи якусь довгу чарівну повість про якесь дивне щастя й вічний спокій. Пташки доспівували свої вечірні мелодії. За річкою, що до неї впадав струмок, спокійно й сонливо розтягався степ, а за ним вставав великий круглолиций місяць. Десь ген далеко за рікою лунав дівочий голос:

«Ой, зійди, зійди, ясен місяцю,

Як млинове коло»...

Навколо, як також у душі Петруся, панував спокій. Він сів на березі та глибоко задумався. Тиша того куточка завжди навіювала на нього дивний спокій. Сьогодні ж зокрема душа його так прагнула абсолютного спокою. Схиливши голову в долину, Петрусь благав, щоб Господь дав йому спокій, спокій вічний, бо він почував себе невимовно перемученим і надмірно виснаженим. "Прийдіть до Мене всі знеможені й обтяжені, а Я дам вам спокій..." Ці слова

Ісуса Христа особливо сьогодні показали йому в усій їхній красі та принаді. І він молився з особливим почуттям радості та вдячності до Того, Який ніколи не кидає Своїх без помочі й поради...

Раптом почувся дрібний тупіт ніг. Перед Петрусем з'явилась задихана й перелякана Катрусю. Вона відразу пізнала хлопця.

— Петрусю, це ти? А я до тебе біжу... сказати тобі, що Вакула зібрав хлопців, і вони всі з дрючками йдуть... забити тебе хочуть... Мерщій втікай, Петрусю, втікай... бо то... то смерть твоя іде... я оббігла огородами, щоб тебе попередити.

Петрусь дивився на сестру Катрусю, якої він раніш ніколи не помічав, здається, в зібранні, й вона уявилась йому, раптом, найдорожчою й найбільшою істотою в світі.

— Забити мене хочуть, кажеш... Ну, що ж, нехай ідуть і нехай заб'ють. Мені байдуже, Катрусю! Даремно ти клопоталася.

Катрусю раптом схилила голову й заплакала.

І не встиг її Петрусь заспокоїти, щось їй сказати, як знову почудось тупотіння ніг, на цей раз вже не жіночих, а чоловічих, тяжких. Натовп парубків видерся з левади й, побачивши хлопця й дівчину, остовпіли.

Наперед вискочив Вакула, найгірший розбишника на ціле село.

— Ось він, хлопці! І шукати не треба. Сам до рук наших влетів! Бийте його, святого! Бийте його!...

Натовп мовчки, піднісши дрючки догори, кинувся до Петрусю. Хлопець упав на коліна й закрив голову руками...

Як тільки Петро вийшов із хати, якась зловіща думка охопила Параску. Під час праці все випадало їй з рук. Думка про сина хвилювала її душу. Чогось пригадалося їй, що коли Петро був ще маленький, то дуже чемно й ласкаво відносився до неї та взагалі до всіх людей! І тепер їй здавалось, що вона була несправедлива до нього, безпідставно кривдячи його.

Так то дитина, моя дитина... а що він інакше якось вірить, то що з того? Аджеж він молився, нікому зла не робить. А що до церкви зо всіма не ходить... А хто ті всі? Ось Вакула завжди перший у церкві, але зате де тільки якесь гульбище, п'янство, бійка, крадіж — він теж там перший. То хто кращий християнин: Петро чи Вакула? Виходило, що її Петро й добрий, і слухняний, і порядний, а вона його так кривдить. Де ж він тепер? Пішов голодний, скривджений.

Вже почало темніти, а його нема. Щоб не сталося з ним якоїсь халепи? Параска декілька разів виходила до брами й з журбою дивилася на порожню вулицю. Потім сіла на призьбі й заплакала.

Боже мій любий! Збережи мені сина! А... я вже не буду така, як досі... І вона вперше в житті почала молитися, та не так, як колись, а "по-новому", отак просто, щиро, як промовляла б колись до своєї матері... По молитві їй стало легше й вона пішла до хати надіиво спокійна з якоюсь неясною, але рішучою постановою — в будучині робити все цілком інакше, ніж вона робила це досі...

Раптом на вулиці здійнявся якийсь гамір, якісь тривожні вигуки залунали там. Параска, слухаючи внутрішнього таємничого наказу,

спокійно вийшла до брами. Юрба народу посувалась до її подвір'я. Попереду люди щось несли. І Парасці той же внутрішній голос сказав, що то до неї несуть, і що треба відчинити браму. Підбігли дівчата та сказали, що то принесли побитого Петра.

— Чи живий ще? — спитала вона тільки.

І коли довідалась, що він ще дихає, зараз же почала діяти: вбігла до хати, швидко приготувала ліжко, за допомогою віруючих хлопців роздягла сина й положила його в ліжко. А опісля негайно послала по старого сусіда, що колись у війську навчився трохи лікувати. Коли той оглянув і обмив рани на голові та плечах Петрові й дав йому щось випити, то той опритомнів. Зараз же пізнав матір...

— Мамо, не гнівайтеся на мене! Простіть мені!

Параска схилилась над сином і зворушливо сказала:

— Прости ти мені, мій сину! Я просила Бога, щоб тебе врятував. Мое серце все чуло. Мовчи, сину, не говори нічого! Аби тільки Господь зберіг тебе при житті, то все буде інакше...

І віруючі з великим здивуванням побачили, як сувора колись Параска почала цілувати того самого сина, що його передтим завжди тільки били та проклинала. І в усіх закапали сльози з очей.

А Параска, звертаючись до них, рішуче попросила, немовби наказувала:

— Ставаймо навколішки та благаймо Господа, щоб Він врятував його й... мене!

І вона перша впала на коліна та з плачем просила Небесного Отця, щоб Він простив їй

гріхи та щоб прийняв її за найостаннішу Свою дитину, а її власну дитину врятував від смерти. Усі плакали й молилися за неї. А коли встали з колін, то Катруся й інші віруючі дівчата зворушливо обіймали й цілували нову сестру в Христі Ісусі.

Петро не бачив і не чув цього. Він знову втратив притомність...

Цілий тиждень продовжувалось змагання смерті з життям. І вкінці життя перемогло, побитий почав видужувати.

Увесь тиждень Параска не роздягалась, майже не спала й нічого не їла, а увесь час на зміну з сестрами доглядала сина. Вона страшно змарніла й схудла за ці дні, але очі її світилися неземною радістю й життям. Коли небезпека минула й Петро міг вже сідати в ліжку, вона перша зарядила влаштувати зібрання в своїй хаті. Відтоді ці зібрання відбувалися там регулярно майже кожного дня.

Одного вечора, коли зібрані співали перед молитвою, відчинилися двері й на порозі з'явився Вакула. Спустивши голову в долину, він нерішуче й ніяково мняв руками свого бриля.

Петро ласкаво запросив його сісти, й Вакула сів та, опустивши голову долі, уважно прислуховувався до співу пісень. Аж раптом устав, підійшов до ліжка, впав перед Петром навколішки й почав просити в нього прощення. Петро обійняв його й щиро цілував. А під час другої молитви Вакула почав молитися та перепрошувати й Бога.

Велика неземна радість запанувала відтоді поміж віруючими, бо "Господь щодня прибавляв спасених до Церкви".

А під кінець літа при великому здвизі лю-

дей відбулося святе хрещення в тій самій леваді, де колись Петро прийняв криваве хрещення. Поміж поважним числом охрещених осіб були також Вакула й Параска...

В ОДНОМУ СЕЛІ

В Західній Україні наш народ із глибокої давнини шукав справжнього душевного спокою й задоволення. Звичайно таких поступових людей переслідували як і номінальні церкви, так і існуючі там режими, та часто конфіскували їм рухоме й нерухоме майно. Багато проповідників закінчило своє життя у вогкій в'язниці, на каторжних роботах, а навіть і тепер наш народ не має волі слова й віри та не може бути правосильним господарем на власній землі...

Про те, як українці відносяться до науки Христової, переконливо говорить історія церкви. Якщо візьмемо під уваги всі слов'янські народи й порівняємо їхнє відношення до науки Ісуса Христа, — то переконаємось, що сама Україна нараховує більше баптистів, ніж всі інші слов'янські народи, разом взяті.

На жаль, деякі історики релігійного руху в Східній Європі несвідомо, а то й тенденційно, твердять про великі пробудження й успіхи Євангелії в Росії, замість в Україні. Це все треба мати на увазі, щоб належно збагнути морфологію протестантизму в Україні.

**

Діялось це в Західній Україні, в селі Ришківці. У старенькій українській хатині вродився хлопчик, якому дали ім'я Микола. Був він ду-

же вродливий; його чуприна нагадувала кучері Давида. Вже змалку виявляв велике зацікавлення до всього, і за це всі його любили. Коли згодом він пішов до школи й навчився читати, то з жадобою не читав, а прямо ковтав усе, що тільки попадало йому до рук. Бувало, він знаходив стару газету чи надрукований шматок паперу в болоті, негайно виполоскував його й уважно перечитував кожне слово. Потім попала йому до рук історія України. Він читав із великим зацікавленням про Київ, столицю своєї Батьківщини, про князів і т. п. Таким чином у його юнім серці появилася бажання побачити Київ, той “Золотоверхий” Київ, як про це писалось в історії. Але ці бажання здавалися йому тільки мріями. Він думав, що йому ніколи не пощастить бути там.

Настала перша світова війна. Микола став вояком австрійської армії. Згодом він попав до неволі. Його примістили в Україні, недалеко Києва. А тому, що Микола був спокійної вдачі, йому дозволено було відлучатися від табору. Таким чином він кілька разів був у Києві. Його мрії стали дійсністю. Неділями він часто бував у Золотоверхому Києві й відвідував православні церкви.

І ось однієї неділі він проходив вулицею міста й почув недалеко якийсь спів. Микола пішов за мелодією чарівної пісні й опинився перед гарним будинком. Це була Баптистська Церква. Двері будинку були відчинені, а на порозі стояв молодий чоловік. Побачивши Миколу, він запросив його всередину. Микола спочатку вагався, якось було йому ніяково, але потім увійшов до будинку. В ту хвилину перестав співати хор. До катедри підійшов стар-

ший віком чоловік і почав читати Святу Євангелію. Потім знову співав хор. Микола сидів і уважно прислуховувався до Богослуження. Все йому дуже подобалося. По зібранні до нього підійшли незнайомі люди, привітали його та просили прийти на зібрання в наступну неділю. Другої неділі Микола також пішов. А опісля став регулярно щонеділі відвідувати Баптистську Церкву. Господь заговорив до його юного серця і він зрозумів, що йому треба покаятися, як це зробили й ті добрі віруючі люди. Так і сталося. Микола прийняв у своє серце Ісуса Христа, як особистого Спасителя й Господа, та став активним членом баптистського братства. Тепер перед ним була тільки одна думка й одне бажання: якнайскоріше повернутись до свого рідного села в Західній Україні й розповісти своїм односельчанам про своє щастя.

Одного разу, замітаючи в таборі подвір'я, Микола почув за собою:

— Ходи, Миколо, до канцелярії, бо, здається, ти поїдеш до своєї Галичини.

Микола ще ніколи не почувався таким щасливим, як цієї хвилини. Він біг до крайнього будинку в таборі й шептав у душі: “Іду до рідного села, до своєї хати... Все оповім, що зробив зо мною Господь у нашому гарному Києві. Оповім, як Бог припровадив мене на зібрання баптистів, де я пізнав і прийняв мого Спасителя...”

За кілька днів Микола вже їхав через рідні українські лани в напрямку Тернополя. Потяг, мов старий кінь, голосно пчихав і ледве посувався між житами. Микола непокоївся й бажав зіскочити зо сходів і допомогти парово-

зові тягнути побиті старі вагони. Але він знав, що годі йому прискіпити їзду, а тому сидів і очікував, сподіваючись за кілька днів прибути до свого села.

Ось потяг наблизився вже до останньої йому знайомої станції. Кондуктор кричав, але Микола вже зіскочив з потягу й чимскоріше поспішав до виходу. Уста його шептали:

— Дякую Тобі, Боже, що Ти припровадив мене сюди. Це моя земля, моя рідна й дорога Галичина. Ще кілька кілометрів і я буду в своїй хаті, побачу дружину й синочка, що народився пару днів по моїм відході з дому...

Микола спішив, розглядав знайомі околиці й його серце невимовно раділо.

Ось і село. Та сама криниця по середині села, фігура й кооперетива. Нічого не змінилося. А ось і вузенька вулиця на його подвір'я. На дорозі Миколу побачив сусід Сенифон, прибіг і впав йому на шию:

— Таки повернувся, Миколо... Слава Богу! Жінка буде рада... Маєш гарного синочка... Справжній козак...

Микола ввійшов на своє подвір'я, відчинив ворота та став біля хати. Дружина побачила його крізь вікно й вибігла надвір. Плакали обое з Миколою від радості, а маленький замурзаний хлопчик стояв, встромивши пальця до уст, і дивився на маму й якогось чужинця.

— Це твій син, Миколо, — каже дружина. Він не знає тебе, але я йому багато оповідала про тебе.

Микола хотів поцілувати хлопця, але він сховався за маму й не давався. Ввійшли всі до хати.

Того самого дня прийшли Миколині прия-

тели, щоб привітати його з приїздом до рідного села. Принесли горілки, щоб, звичайно, трохи прихмилитися. Але відразу довідалися, що Микола став якимсь іншим чоловіком, що не курить і не п'є, а все читає Біблію і молиться. Не зрозуміли нічого його товариші. Чутка про нього, бистротою прудкої чайки, пішла по селі. Приходили люди та з цікавістю розпитували його про все.

Микола читав своїй дружині св. Євангелію, а згодом — і всім своїм сусідам і односельчанам. Через Слово Боже він придбав собі поважне число приятелів, хоч, правда, повстало також і чимало запеклих ворогів. Але Микола нінащо не звертав уваги. Завжди проповідував Євангелію й Господь рясно благословляв його піонерський труд.

Було чарівне літо. В садочку жужали хрущі. Місяць вплив на небо та своїм ясным промінням освічував село. У Миколиній хаті знаходилося багато людей і уважно прислуховувались до проповіді Божого Слова. Вікна в хаті були відчинені, а тому його голос розходився далеко ген аж на вулицю. Миколина хата була оточена плотом, за яким знаходився сусідів сад, де головним чином росли груші й черешні. Вони саме цвіли, розсіваючи навколо приемний запах. Під старою дуплавою грушею стояв невеликий хлопчина й жадібно ловив кожне Миколине слово, що вилітало крізь відчинене вікно. Він всім серцем прагнув піти до хати, щоб виразніш усе почути, але ніяк не міг на це відважитися. Він знав, що його батько дуже ненавидить Миколу, а тому дуже сердився б, коли б про це довідався. Гриць уважно прислуховувався до проповіді Миколи й кожне

слово, мов те зерно, глибоко западало на ріллю його молодечого серця.

Було вже пізно, коли він прийшов додому. Тато спав, тільки мати щось поралася в ванкірі. Гриць положився в запічку, проте довго не міг заснути. Десь за піччю голосно цвірінкав цвіркун, а в саду соловейко. Вони не давали Грицеві довго заснути. Але потім сон усе переміг й йому снилося, що він був на небі й бачив там самого Господа Ісуса Христа. Коли він хотів підійти до Христа, то почув слова: “Блаженні переслідувані за правду”. Гриць пригадав, що якраз ті самі слова вчора читав Микола в своїй хаті. Снилось йому потім також, що він бачив на небі Миколу й багато своїх товаришів. Христос показав на них усіх рукою та сказав: “Це ті, що прийшли сюди від великої скорботи. Це Мої діти...” Гриць прокинувся й почувався невимовно щасливий, маючи такий гарний сон.

В неділю ввечері знову стояв Гриць у своєму садочку та прислуховувався до проповіді Миколи. Він ловив кожне слово, що долітало до нього через вікно й чув, що від того йому ставало так добре на душі. Коли Микола перестав говорити, бо було вже пізно, то Гриць опустився в саду на коліна та вперше почав гаряче молитися. Він був сам і ніхто його не бачив. Схилившись на коліна серед густих кущів, Гриць просив, щоб Бог простив йому його гріхи, бо Микола казав, що всі люди на світі є грішні перед Богом. По молитві він почув, що в нього ввійшла якась сила. І він за всяку ціну рішив у своїм серці в неділю піти до Миколиної хати, щоб там почути проповідь св. Євангелії. Микола ж добрий чоловік і нічого

поганого нікому не зробить. Гриць повернувся додому. На другий день батько побачив, що він став якимсь іншим, як досі. Він був тихий, спокійний і слухняний. По обіді пішов у куток і там молився. Батько не видержав й запитався:

— Грицю, чи ти часом не був учора на зібранні тих антихристів-баптистів?

Гриць нічого не відповів, але він знав, що тепер йому не буде з медом. Він знав також, що батько завжди ходить до католицького священика, який являється запеклим ворогом баптистів. Він нічого не сказав батькові, а в цей час саме вибігли з хліва вівці, й батько побіг заганяти їх, а Гриць пішов до своєї праці. Того дня розмова про баптистів на тому й закінчилася.

Другого дня Гриць погнав пасти на полі корови й пас їх разом із Миколиним сином. Вони обидва сиділи під лісом і по довгім ваганні Гриць промовив до нього:

— Я чув, що твій батько має кілька таких книжок, з яких він проповідує. Чи не міг би ти мені одну дістати? Скажи твому батькові, що я заплачу. Я дуже прагну читати Слово Боже й бути таким, як твій батько. Я знаю, що його за це ненавидять в селі. Але це нічого, Христа Ісуса також ненавиділи...

Петрусь, Миколин син, дуже зрадив, що Гриць хоче мати Євангелію. Він сказав про це своєму татові й за кілька днів, як вони знову під лісом пасли корови, Петрусь приніс із собою Нового Заповіта, виїняв його з під поли жупана та сказав:

— Маю для тебе, Грицю, Євангелію! Але мусиш мені дати слово, що нікому не скажеш,

звідкіля ти маєш її. Ти знаєш, що твій батько не любить баптистів, а тому не показуй йому цієї книжки... Читай, бо там дуже гарні слова...

Гриць був дуже щасливий, що він тепер сам могтиме читати. Він часто ховався в коноплях, забирався на вишки на сіно, продирав у стрісі дірку, щоб було видно, і уважно читав Слово Боже. Його віра з кожним днем росла та кріпшала. Він був дуже щасливий, що він може любити Господа.

Але одного разу батько помітив, що Гриць має "штундлярську" книжку. Він рішив за всяку ціну знайти її в нього й занести до священника. Шукав за нею скрізь, і ніяк не міг знайти. Тимчасом Гриць відкрито почав ходити на зібрання й батько в страшний спосіб почав переслідувати сина. Грицеві давали на день одну тільки скибочку хліба й часто били його. Однак це нічого не допомгло. Гриць твердо стояв у Господі й віра в Спасителя давала йому силу все переносити.

**

Була тиха місячна ніч, така гарна, яка може бути тільки в Україні. На небі мерехтіли зорі. В саді співали пташки. Здавалося, що вся ця українська природа славить свого Творця. Микола вже збирався до сну, коли почув, як хтось почав стукати в двері. Він вийшов до сней, а там стояв Гриць:

— Що ти хочеш, Грицю, так пізно?

— Брате Миколо, я хочу зробити те, що наш Ісус Христос робив і що Він заповідав усім робити, якщо ми йдемо Його слідами. Я бажаю

виконати волю Божу та прийняти святе хрищення по вірі. Господь так каже моєму серцю і з тим я прийшов до вас. Допоможіть мені...

— Ти ще молодий, Грицю, — почав вговорювати Микола. — Почекай ще якийсь час, а потім можна буде охристити тебе по вірі. Господь допоможе...

Але годі було відмовити Гриця від його заміру. Він стояв твердо при своїм і просив Миколи, щоб він охристив його тепер. Микола побачив, що так має вже бути. Однієї ночі, коли спало їхнє село, коли спала вся природа, вони пішли до річки й Микола охристив його.

Від тієї незабутньої ночі Гриць почувався дуже щасливим. Йому здавалося, що тепер ніхто не зможе збити його з правдивої Божої дороги. Він залюбки читав Євангелію, й його віра з кожним днем кріпшала. Гриць водив коні на нічлігування й тоді, коли була місячна ніч, він міг спокійно читати Євангелію на полі. Дивився на зоряне небо, на місяць, і тихо молився в душі. Уста його шептали: "Яка гарна й чудова наша земля! Поле, ліс, кущі густої ліщини, а над усім тим ясне небо сяє зорями. Там на небі мій Господь, до Якого я скоро піду й вічно там житиму в Його славі... Там співи анголів і чудова небесна музика..." Гриць відчував чомусь, що це все скоро здійсниться. Його серце невимовно раділо, що він скоро побачить свого Ісуса.

**

Одного ранку, коли Гриць привів коні з нічлігування, він побачив, що його батько був чомусь дуже роздратований. Він кричав на Гри-

ця, лаяв його найгіршими словами й приготувався до чогось злого. Коли Гриць завів коні до хліва й пустився йти до хати, то батько крикнув:

— Ти, проклятий штундо, антихристе! Ти соромиш мене перед людьми... Ходи сюди до клуні! Я щось маю для тебе... Не бійся, штундо, ходи!

Гриць почув щось недобре, але не завагався. Пішов. Пригадалися йому слова з минулої неділі, що їх читав Микола з книги пророка Єремії. Господь говорить: "Поклич до Мене і Я обізвуся". І тепер Гриць у душі кликав і молився. Він вірив, що Бог йому допоможе відважно перенести всі наруги та страждання за правду Христову.

Коли він тільки переступив двері клуні, то батько крикнув:

— Скидай жупана! Я тобі покажу штундівську віру... Скидай мені зараз! Ти нехристе, не бійся... Скидай... Ну...

Недалеко стояла мати й собі кричала:

— Так, так, нехай знає... Сором нам через нього, що й немає де подітися. А він видумав нову віру... Щеняк ще, а батьків хоче вчити...

Гриць стояв біля стіни й мовчав. Він молився в душі й бачив, що прийшов час випробовання його віри в Христа Ісуса. Злий батько прибіг до нього й з усієї сили схопив сина за плечі та звалив на тік. Стягнув з нього жупана, схопив лежачого осторонь посторонка й почав безмилосердно бити сина. Гриць корчився від болю, голосно стогнав і все молився в душі, щоб Господь простив вину злому батькові. Мати хотіла рятувати сина, але старий Тихон, роз-

лютившись, випхнув стару за двері, а сам продовжував бити безборонного сина. За кілька хвилин тіло Гриця почорніло, як головня, а на тоці повстала велика пляма крові. Старий Тихон перелякався свого жорстокого необдуманого чину, покинув сина в клуні, вибіг надвір, а потім пішов до хати, проклинаючи все на світі.

Від того дня здоров'я Гриця з кожною хвилиною марніло. Він поживк, схуд і опадав на силах. Але в нього була сильна віра. Він уже не водив коней на нічлігування, а був удома. Батько вже не забороняв йому ходити на зібрання. Гриць молився і вірив, що він скоро буде там у небесах, де не буде більше горя та сліз. Там його дорогий Ісус, там зустрінуть його святі анголи. Батько помітив, що Гриць молився, але не забороняв йому тепер.

Надворі були гарні, погідні дні. Співали пташки й сонце всміхалося з ясного неба. Гриць лежав на своєму ліжку й почав кликати до себе тата й маму:

— Татусю, і ви, матусю... Я чую, що скоро буду з Господом у небесах... Ви не плачте за мною, бо там мені буде краще, ніж тут на землі... Там буде велика радість і я бажаю там зустрітися з вами... Прийміть Господа в ваші серця, як особистого Спасителя, бо Він вас також любить... Він за вас також умер... Прийміть, тому, Христа...

Батько не міг стерпіти й вибіг з хати. Він пішов до клуні й упав на тому місці, де бив свого сина. Потім ходив по тоці й не міг знайти собі місця. Тримався за голову й голосно кавав:

— Мій синочок дорогий... Я загнав тебе

до могили... Відібрав життя своїй дитині...
Я негідний батько... Кат...

Не витримав даліше Тихон і прийшов знову до хати. Впав на край ліжка біля сина й заливався сльозами:

— Грицю дорогий... Сину... Соколе ясний! Прости мені окаянному... Я бив тебе надаремно... Я недостойний зватися батьком... Прости мені, що я забрав твоє життя... Хто ж тепер догляне до смерті, моя дитино дорога... Моя надіє...

Мати також стояла тут й заливалася сльозами. Вона ломила руки й голосила на всю хату. Гриць відкрив очі й ледве чутним голосом прошептав:

— Не плачте, тату, й ви, мамо, і не просіть мене прощення... Я вам давно простив. Тепер нехай ще Господь вам простить, бо перед Ним ви більше завинили. Він умер за вас, а ви не хочете Його прийняти... Не плачте... Я йду до неба, до мого доброго Спасителя. Там я дуже бажав би зустрінутися з вами... Прийдіть туди за мною, а Господь вас там хоче також зустріти... Прийміть Бога до ваших сердець. Я дуже вас прошу, тату й мамо! Не плачте, бо я чую, що мені добре... Ах, мамо, тату, я йду до Бога, на небо...

Гриць не міг більше говорити. Він закрив очі й так лежав. В душі його був великий спокій і радість. Він готовився до радісної зустрічі зо своїм Господом.

Коли старий Тихон помітив, що його син вмирає, він ще раз схилився над ним і благав простити йому його провини. Рясні сльози текли по бороді старого, а уста шептали:

— Прости, дитино... Прости мені, лютому

батькові!... Я тебе вбив... Вина моя...

Гриць зібрав свої останні сили та проказав:
— Не плачте, тату, я вас прошу... Не плачте! У Бога мені буде дуже добре... Я тільки вас прошу про одне, а саме, що коли я вмру, то не кличте вашого священика, щоб мене ховав, а покличте Миколу. Нехай він мене поховає. Микола привів мене до Господа й я його бажаю, щоб він мене відпровадив в останню мою дорогу... Я знаю, що він також прийде за мною на небо, бо він вірить у Господа... Глядіть, щоб покликали мого брата Миколу...

**

За кілька хвилин Гриць заснув вічним сном. Надворі, як і раніше, стояли гарні, погідні дні. В саду весь час співав соловейко, а низько над подвір'ям літали ластівки. Відбувався похорон Гриця. На вулиці, що доходила до самої хати Тихона, зібралось багато людей. Віруючі співали в хаті пісні. Здавалося, що це не був похорон, а весілля. Опісля Микола прочитав Євангелію й виголосив проповідь. Люди уважно слухали. Потім винесли надвір труну з тілом Гриця. За труною йшов блідий, як полотно, батько й заплакана мати. Коли труну поставили на двох стільцях, то двоє діточок підійшло й положили на ній букет гарних пахучих квіток. Потім Микола звів очі до неба й почав молитися. Він дякував Богові за те, що Гриць пізнав Спасителя й що така велика була його віра. Люди, що стояли на вулиці й на подвір'ї, гірко плакали. Деякі казали, що такого гарного похорону, як мають баптисти, вони ще ніколи не бачили. Мати голосно ридала й годі

було розважити її.

Коли труну піднесли на мари й рушили з подвір'я, то Тихон не витримав і впав на траву.

— Сину мій, чому ти мене залишаєш? — кричав він голосно. — Сину, прости мені, що я тебе забив... Прости мені й ти, Миколо, бо я хотів і тебе також забити... Я вбивця... Негідний я чоловік... Прости й ти, Миколо!

Старий підійшов до Миколи та просив прощення. По його заплаканому обличчі текли рясні сльози. Микола не витерпів і собі заплакав. Він обійняв старого за шию й поцілував його в лице. Опісля, вказуючи рукою на труну, проголосив до народу такі слова:

— Цей наш молодий брат Гриць пішов до неба й там він буде всіх нас зустрічати. Хто сьогодні готовий прийняти Христа Ісуса? Прийдіть до Нього, як колись прийшов Гриць, а Він дасть вам вічне життя. Бог вас любить! Прийдіть!

Відчинилися ворота й Гриця понесли на вічний заслужений спочинок. Він був вірний своєму Господеві, Який наділив його вінцем життя.

Після похорону старий Тихон із дружиною почали відвідувати баптистські зібрання. Свої серця вони також віддали Господеві, ставши новим творивом у Христі Ісусі, Який простив їм їхні великі гріхи.

**

Я питаю тебе, мій дорогий читачу, як справа з тобою? Чи прийняв ти вже Ісуса Христа,

як свого особистого Спасителя й Господа? Коли ні, то прийми Його негайно вірою, а Він ошчасливить і тебе.

ЖИТТЯ ДЛЯ СПАСА

Життям Христовим хочу жити я,
Йому слухняним бути все життя;
Молитись щиро в щасті чи в біді,
Щоб сміло стати на страшнім суді.

Приспів:

Христе, мій любий Спасе,
Тобі я віддаюсь,
З подякою всечесно
До Тебе я молюсь.
Трудитися й служити
Всім хочу я Тобі,
Для Тебе, мій Христе, жити
І в щасті і в журбі.

Христовим світлом для мого Отця
Хотів би бути й славити Творця;
Душею й тілом, смертю чи життям, —
Тобі все, Спасе, віддаю я сам.

Христовим свідком хочу бути я,
Щоб всюди правда ширилась Твоя,
Куди послав би, всюди я піду,
Хоч би й на горе, муки й туртуру.

Піду до грішних; хай до Тебе йдуть;
Ім сповіщу я про спасіння путь,
Щоб в Царстві Божім і вони були
У славі вічної Христа хвали.

НА МОГИЛІ МАТЕРІ

На могилі твоїй я стою
Оповитий весь давніми снами
І пригадаю постать твою,
Й як жила та страждала ти з нами.

Долі-щастя не дала мені, —
Та цінніший ти скарб залишила,
Що його я затримав всі дні,
Що його не візьме і могила.

Ти в дитячєє серце мое
Віру в Бога Святого вкладала,
Що й тепер мені силу дає,
Як і завжди її додавала.

Ти до церкви водила мене,
Вчила Слово Господне читати,
Запалила любови вогнем,
Моя рідна, улюблена мати.

Ти казала любити Христа
І всіх ближніх всім серцем любити;
І ця заповідь буде свята
Так як довго я тут буду жити.

Я хотів би, щоб ти ще хоч раз
Із могили глибокої встала
І все те, що зробив мені Спас
І як я Його люблю — пізнала.

Та я вірю — ти встанеш на суд,
Коли голос сурми залунає;
І ще вірю — ми стрінемось тут
Біля входу до Божого раю.

Там не буде ні сліз, ні нужди,
Там не знатимем смерти й розлуки,
Там не буде війни й боротьби,
Там забудем і горе, і муки.

Там хваління й подяки пісень
Забренять вічно радісні тони;
Ніч пролине, і соняшний день
Буде завжди при Божому троні.

І так вічно, без краю й кінця
Будем в Бозі ми завжди радіти,
Ув оселях у Бога Отця
Його вірні улюблені діти.

ЖУРБА Й НАДІЯ

Очі плачуть, серце ние,
Вітер буйний віє;
На чужині нема того,
Хто любить, жаліє.

Чужа мова, чужі люди;
Живу мов у лісі;
Про Край Рідний моя думка —
Хто мене потішить?

Як ще довго плакати буду?
Як довго ридати?
Як ще довго по чужині
Я буду блукати?

Не плач, душе, незабаром
Кінець всьому прийде, —
Український люд з неволі
Безбожників вийде!

Стрепенеться, отрясється,
Набереться сили,
І з кайданів на свободу
Вийде він з могили.

Треба духом і душею
Боротись за волю,
Якщо хочем, щоб наш нарід
Видерся з недолі.

Працювати та молитись
Та вірити в Бога,
А Він виведе напевно
На святу дорогу.

Як колись князь Володимир
Христив Україну,
Зараз всіх богів поганських
До Дніпра він скинув.

Ще раз христиться наш нарід
Духом і водою
Й покидає безбожників
Силою святою.

Й почне жити життям вільним,
З Богом, з Його Словом.
І засяє в Україні
Сонце Правди знову.

ТЕМНА НІЧ

Темна ніч покрила поле;
Вся земля давно вже спить...
А у яслах у вертепі
Пресвяте Дитя лежить.

Зоря ясна засвітилась,
Здивувала пастухів,
Як почули вони з неба
Спів небесних голосів.

“На вишинах слава Богу,
А мир людям на землі...”
Ось до Нього вже приходять
Три зо Сходу мудреці.

Всі вони дари принесли,
Ви ж несіть свої серця,
І над яслами з'єднайтесь,
І прославте всі Творця.

А хто з вас ще не спасений,
Скорше Господа проси:
О, Спасителю, сьогодні
Ти мене, молю, спаси!

Научи мене любити,
Твоє Слово, Боже мій,
Щоб у біднім моім серці
Панував лиш спокій Твій.

Щоб я свідком скрізь міг бути
На землі останок днів,
І все радісний, щасливий
Я Тобі, Христе, служив!

СЛУХАЙ

Слухай, як Господь всіх закликає:
Хто із вас піде на Божий труд?
Хто відважиться вести до раю
Гинучий в гріхах, неправді люд?

Приспів:

Боже мій, говори!
Я готовий за Тобою йти.
Коли треба — бери,
Посилай мене до праці Ти.

Як Господь торкнувся уст Ісаї,
Та й очистив їх святим вогнем,
І спитав: “Кого послати маю?”
Той сказав: “Ось я, пошли мене!”

У гріхах мільйони душ блукають,
Треба спасти із недолі їх;
Тож спіши ти до роботи, брате,
Бо непослух,— це великий гріх!

Незабаром скінчатся вже жнива,
Тоді пізно буде вже робить;
Хто ж із вас тепер повість це сміло:
Боже, я до праці йду в цю мить!
